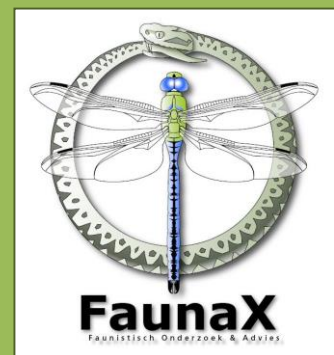

2014

Ecologische quickscan

Nieuwbouw loods nabij Hoendiep N.Z. 5 Stroobos

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk

0513-435024
info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Ecologische quickscan Nieuwbouw loods nabij Hoendiep N.Z. 5 Stroobos

*Verkennde inventarisatie en beoordeling natuurwaarden in het kader van
de Flora- en faunawet*

Gorredijk, mei 2014

In opdracht van:
Loonbedrijf Plantinga

Contactpersoon:
Dhr. P. de Vries

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk:
Mw. J. Arisz

Rapportage:
Mw. J. Arisz

Autorisatie:
Mw. W. de Boer

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Ligging en karakteristiek	2
1.3	Opzet	3
2.	ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING.....	4
2.1	Natuurbeschermingswet.....	4
2.2	Ecologische hoofdstructuur.....	4
2.3	Flora- faunawet	5
3.	RESULTATEN VELDBEZOEK.....	6
3.1	Flora.....	6
3.2	Vogels	7
3.2.1	Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen	7
3.2.2	Overige broedvogels.....	7
3.3	Zoogdieren	7
3.3.1	Vleermuizen	7
3.3.2	Overige zoogdiersoorten	7
3.4	Amfibieën, reptielen en vissen	8
3.4.1	Amfibieën	8
3.4.2	Reptielen.....	8
3.4.3	Vissen.....	8
3.5	Ongewervelden	8
4.	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	9
4.1	Overzicht beschermde soorten	9
4.2	Conclusies en aanbevelingen.....	9
4.3	Overzicht vervolgstappen.....	10
5.	BRONNEN EN LITERATUUR.....	11
BIJLAGE I. DE FLORA- EN FAUNAWET.....		12
	Algemene zorgplicht.....	12
	Verbodsbepalingen	12
	Omgaan met beschermde soorten.....	12
	Vogels	13
	Zorgvuldig handelen.....	13

1. INLEIDING

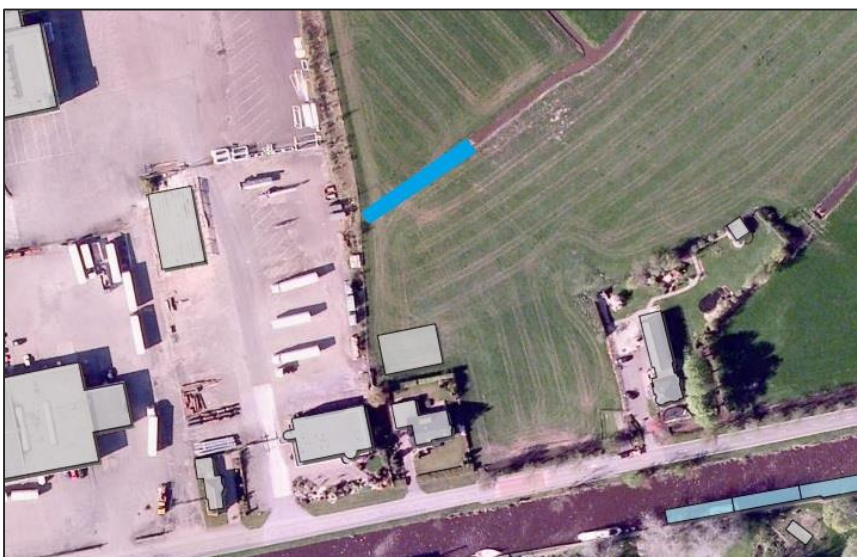
1.1 Aanleiding

Loonbedrijf Plantinga is voornemens om op een onbebouwd perceel grasland een loods van 50x25 meter te bouwen. De doorgang wordt gerealiseerd aan de westzijde, hiervan is de exacte locatie momenteel nog niet bekend. Tevens wordt de bestaande watergang ten noorden van het blok doorgetrokken tot aan de houtwal. Figuur 1 geeft globaal het bouwblok weer. In figuur 2 is de door te trekken watergang weergegeven.

Aangezien de beoogde werkzaamheden een ruimtelijke ingreep betreffen, is een toetsing aan de Flora- en faunawet een vereiste. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn via een korte ecologische beoordeling, een quickscan, getoetst aan de bepalingen van de Flora- en faunawet. In deze rapportage wordt verslag gedaan van de resultaten van deze beoordeling, waarbij adviezen zijn geformuleerd hoe te handelen conform de bepalingen in de Flora- en faunawet.

Figuur 1. Luchtfoto van het plangebied, het globale bouwblok betreft het rode vlak (bron: Bag-viewer).

Figuur 2. De door te trekken watergang (blauwe lijn) (bron: Bag-viewer).

1.2 Ligging en karakteristiek

Het plangebied betreft een deel van een perceel grasland waarop bebouwing is toegestaan, achter Hoendiep NZ nummer 5 te Stroobos. Het plangebied wordt langs de noord en oost zijde begrensd door virtuele lijnen (zie figuur 1). Het bouwblok wordt aan de zuidzijde begrensd door de woning aan de Hoendiep Noordzijde 3A. Langs de westzijde wordt het bouwblok begrensd door de afscheiding langs het perceel achter nummer 5.

Het perceel bestaat momenteel uit grasland, eerder in het seizoen is het perceel beweid geweest met schapen. De afscheiding tussen het bouwblok en het terrein achter nummer 5 bestaat uit hekwerk en een houtwal. De figuren 3 en 4 geven een impressie van het plangebied.

Het plangebied wordt omringd door agrarische percelen, watergangen en opstallen langs de Hoendiep Noordzijde. De watergangen, waaronder de watergang die waarschijnlijk zal worden doorgetrokken, zijn redelijk voedselrijk en kennen hierdoor een beperkt doorzicht. Rondom de opstallen is lokaal erfbeplanting aanwezig, verder is het landschap vrij open.

Figuur 3. Beeld van het perceel, de mogelijk door te trekken watergang en op de achtergrond de houtwal.

Figuur 4. Beeld van het perceel zelf, kijkrichting is zuidoost.

1.3 Opzet

In opdracht van Loonbedrijf Plantinga is door Bureau FaunaX, op basis van een veldbezoek en ecologisch inzicht, een beschouwing opgesteld over de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten en habitats binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Op 30 april 2014 is deze ecologische beoordeling in de vorm van een quickscan uitgevoerd. Daarbij is onderzocht of zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde plant- of diersoorten bevinden of hiervoor geschikte biotopen of habitats aanwezig zijn. Het onderzoek is uitgevoerd door het gehele terrein visueel te inspecteren op geschikte habitats voor of aanwijzingen van beschermde soorten.

Deze ecologische beoordeling geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Komen er binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (biotopen van) beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet voor?
2. Wat zijn de mogelijke effecten van de realisatie van de initiatieven en het in gebruik hebben ervan op deze beschermde natuurwaarden?
3. Voor welke soorten en habitats wordt de wet mogelijk overtreden en hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
4. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkómen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 5.

2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING

Alle ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen aan de ecologische wet- en regelgeving te worden getoetst. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming en soortbescherming. Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Natura 2000-gebieden, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide natuurgebieden. De soortbescherming valt onder de Flora- en faunawet (zie bijlage).

2.1 Natuurbeschermingswet

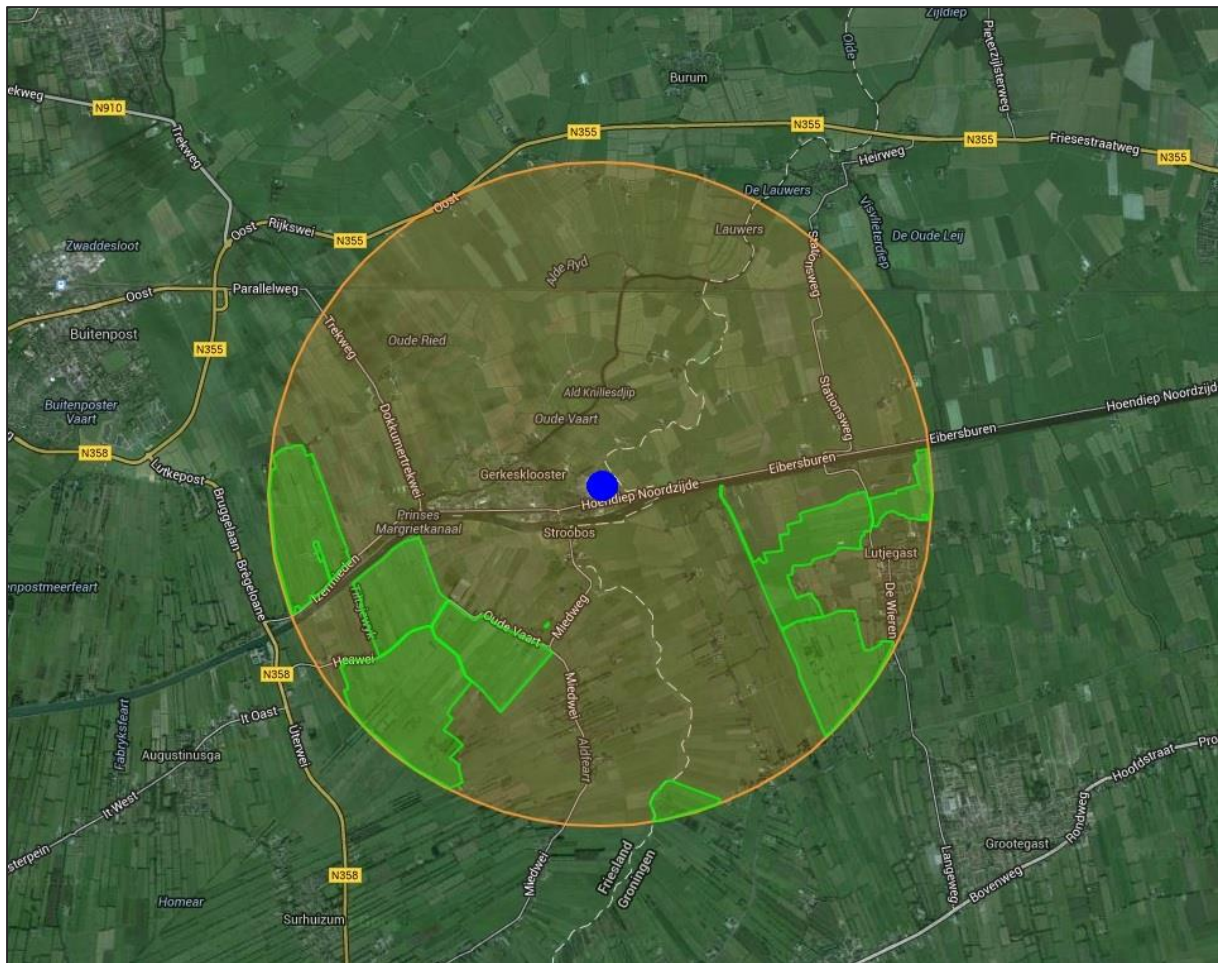
De bescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor of verband houden met het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval dat de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering mogelijk negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is/wordt aangewezen.

Het plangebied ligt niet in de nabijheid van een Natura 2000-gebied. De werkzaamheden hebben daarom naar verwachting geen negatieve effecten op Natura-2000 gebieden of aanwezige soorten of habitattypen. Een toetsing aan de Natuurbeschermingswet is derhalve niet aan de orde.

2.2 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de EHS plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

Figuur 5. Ligging van het plangebied (blauwe stip) ten opzichte van de EHS (groene vlakken) (bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>).

Het plangebied ligt niet binnen de EHS (figuur 5). Toetsing aan de EHS is derhalve niet aan de orde.

2.3 Flora- faunawet

De Flora- en faunawet beschermt in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Het is niet toegestaan planten te plukken en dieren te doden, te vangen of te verstoren die onder de Flora- en faunawet vallen. Naast deze verbodsbepalingen is de zorgplicht opgenomen die voor alle dieren geldt. De zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen mag hebben voor dieren.

De dier- en plantensoorten die zijn opgenomen op de Flora- en faunawet zijn onderverdeeld in drie tabellen, waarbij de soorten op tabel 1 het lichtst beschermd zijn en die op tabel 3 het zwaarst. Vogels hebben een aparte status. Alle inheemse in Nederland broedende vogelsoorten zijn tijdens de broedperiode zwaar beschermd. Tevens is er een groep vogelsoorten aangewezen waarvan het nest het gehele jaar, dus ook buiten de broedtijd, beschermd is. Deze groep is weer onderverdeeld in vijf categorieën. Voor meer informatie zie de bijlage I bij dit document.

3. RESULTATEN VELDBEZOEK

3.1 Flora

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten te verwachten.

Op het perceel zelf groeien meerdere grassen (onder andere Engels raaigras, straatgras en geknikte en grote vossenstaart) en daarnaast kruiden als schapenzuring, paardenbloem en grasmuur. Langs de houtwal, maar wel op het perceel grasland, groeien daarnaast nog enkele aanvullende soorten kruiden als scherpe boterbloem, pinksterbloem, speerdistel en kleeftkruid. In de houtwal groeien meerdere houtige soorten, als eenstijlige meidoorn, berk, boswilg, lijsterbes en esdoorn. De hieronder aanwezige kruiden betreffen scherpe boterbloem, brandnetel, paardenbloem en distel.

In de watergang is ter hoogte van de werkzaamheden nauwelijks watervegetatie aanwezig. Verder in noordoostelijk richting is een groeiplaats van lidsteng (figuur 5) aanwezig.

De aangetroffen plantensoorten indiceren dat het plangebied (en de watergang) een redelijk voedselrijke omgeving betreft. Het perceel is eerder begraasd geweest door schapen en wordt omringd door gangbaar beheerd agrarisch grasland. Om deze redenen worden er geen beschermde plantensoorten binnen het plangebied verwacht en kunnen deze op basis van de aanwezige habitateigenschappen worden uitgesloten.

Figuur 5. In de watergang die mogelijk wordt doorgetrokken is een groeiplaats van lidsteng aanwezig.

3.2 Vogels

3.2.1 *Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen*

In het directe plangebied of de invloedssfeer van de werkzaamheden ontbreekt bebouwing, binnen het plangebied kunnen daarom soorten als gierzwaluw en huismus worden uitgesloten. In de houtwal zijn geen bomen aanwezig met voor jaarrond beschermde vogelsoorten geschikte nesten of en geen bomen met holtes. Nestplaatsen van roofvogels, uilen en andere jaarrond beschermde soorten kunnen daarom worden uitgesloten.

3.2.2 *Overige broedvogels*

In de omringende graslanden broeden grutto (> 2 paar), scholekster (> 3 paar), Kievit en tureluur (> 2 paar). Mogelijk dat deze soorten deels ook op het perceel zelf tot broeden komen. In de erfbeplanting van de aanliggende woningen en in de houtwal zijn de volgende soorten broedvogels waargenomen: braamsluiper, tijaftaf, groenling en fitis. In deze groenstructuren zijn tijdens het broedseizoen daarnaast nog andere broedvogelsoorten te verwachten.

3.3 Zoogdieren

3.3.1 *Vleermuizen*

Op het perceel of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn geen opstallen aanwezig, waardoor verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuissoorten (alle soorten Ff-wet, tabel 3) zijn uit te sluiten. In de houtwal zijn geen bomen met voor vleermuizen geschikte holtes aanwezig. Verblijfplaatsen van vleermuizen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn daarom uit te sluiten.

De houtwal langs de rand van het perceel is in potentie zeer geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Weliswaar is op het naastliggende opslagterrein (achter nummer 5) verlichting aanwezig, maar dit hoeft voor een aantal soorten (zoals gewone dwergvleermuis) niet belemmerend te zijn voor een functie als foerageergebied. In de directe omgeving is echter voldoende vergelijkbaar foerageergebied aanwezig waardoor dit deel geen essentieel onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving.

3.3.2 *Overige zoogdiersoorten*

Zwaarder beschermde zoogdiersoorten kunnen binnen het plangebied worden uitgesloten. Het plangebied ligt deels direct aan de bebouwde kom en deels in vrij open agrarisch gebied. Dekking en geschikte habitat ontbreekt hier, waardoor het voorkomen van vrijwel alle zwaarder beschermde zoogdiersoorten (o.a. marterachtigen) kan worden uitgesloten. Voor zwaar beschermde (spits)muizensoorten bieden de oevers onvoldoende dekking, waardoor ook voorkomen van deze beide soorten kan worden uitgesloten.

Het perceel kent beperkte dekking omdat de vegetatie eerder begraasd is geweest en verder waarschijnlijk gangbaar wordt beheerd. Op het perceel, maar ook in de houtwal en in de oevers van de watergangen kunnen enkele algemene muizensoorten als veldmuis, bosspitsmuis en bosmuis voorkomen. Tevens zouden in het plangebied kleine roofdieren zoals wezel voor kunnen komen. In alle gevallen betreft dit soorten die zijn opgenomen in tabel 1 van de Flora- en faunawet.

3.4 Amfibieën, reptielen en vissen

3.4.1 *Amfibieën*

De waterkwaliteit in de direct omliggende watergangen is onvoldoende om geschikt te zijn als voortplantingwater voor zwaar beschermde amfibiesoorten. Heikikker is echter bekend in de regio, vooral van de natuurgebieden Twijzelermieden, Polder Rohel en IJzermieden (o.a. Bijkerk en Brongers, 2006; BugelHajema, 2013), gelegen westelijk van het plangebied. Omdat de soort ook kan voorkomen in agrarisch gebied, is het echter niet uit te sluiten dat het plangebied landhabitat vormt voor een of enkele zwervende exemplaren van de soort. Er is echter geen sprake van optimaal of essentieel landhabitat. Voorkomen van de andere zwaar beschermde amfibiesoorten kan geheel worden uitgesloten, omdat het plangebied ver buiten de bekende verspreidingsgebieden ligt.

De watergangen direct rondom het plangebied zijn wel geschikt voor enkele licht beschermde amfibieën, zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander. Voor deze soorten vormt het plangebied ook geschikte landhabitat.

3.4.2 *Reptielen*

Het plangebied ligt deels aan de bebouwde kom en deels in agrarisch gebied. Binnen het plangebied is onvoldoende dekking en structuurrijke vegetatie aanwezig om geschikt te zijn als leefgebied voor reptielen. Bovendien bevindt het plangebied zich ver buiten de bekende verspreidingsgebieden. Voorkomen van beschermde reptielen kan daardoor worden uitgesloten.

3.4.3 *Vissen*

Tijdens het veldbezoek zijn in de door te trekken watergang enkele stekelbaarzen gevangen. De watergang is voedselrijk en ongeschikt voor de zwaarder beschermde vissoorten, als bittervoorn en kleine en grote modderkruiper. Voor rivierdonderpad ontbreekt geschikt substraat. In het plangebied kan voorkomen van beschermde vissoorten worden uitgesloten.

3.5 Ongewervelden

Beschermde ongewervelden worden niet verwacht binnen het plangebied. Binnen het plangebied komen geen waardplanten van beschermde vlinders voor, noch geschikte habitat voor beschermde libellen, kevers, of voor aquatische soorten.

4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

4.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus (voor betekenis zie bijlage) binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Flora- en faunawet zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en de geplande ontwikkeling mogelijk van negatieve invloed is.

Tabel 1: Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Beschermingsstatus Flora- en faunawet: T 1 = Tabel 1; Licht beschermd, T 2 = Tabel 2; Middelzwaar beschermd, T 3 = Tabel 3; Zwaar beschermd.

Soortgroep	Soort	Aanwezig	Potentieel voorkomend	T 1	T 2	T 3
Vogels	Broedvogels in algemene zin	x	x			x
Zoogdieren	Algemene muizensoorten		x	x		
	Algemene kleine roofdieren		x	x		
Amfibieën	Heikikker (landhabitat)		x			x
	Algemene amfibieën		x	x		

4.2 Conclusies en aanbevelingen

- *Broedvogels in algemene zin*

Alle broedvogels in Nederland zijn tijdens de broedtijd beschermd; hun nesten en legsels mogen niet worden verstoord of vernield. Door te werken buiten het broedseizoen (globaal de periode 15 maart – 15 juli) kan verstoring grotendeels voorkomen worden. Echter, indien blijkt dat er een vogel aan het broeden is, ook buiten het broedseizoen, dan moet worden gewacht totdat deze hiermee klaar is en uit eigen beweging is vertrokken. Indien men vóór het broedseizoen begonnen is met de werkzaamheden en redelijkerwijs kan worden aangenomen dat tijdens deze werkzaamheden geen vogels tot broeden zijn gekomen, dan is het toegestaan om in het broedseizoen door te werken.

Zowel op het perceel, de houtwal en de directe omgeving van het plangebied kunnen broedvogels worden verwacht. Met broedvogels zal rekening moeten worden gehouden met het uitvoeren van zowel kap- als grondwerkzaamheden.

- *Heikikker*

Heikikker is uit de regio vooral bekend uit de natuurgebieden ten westen van het plangebied. De soort kan echter ook voorkomen in agrarisch gebied. Voorkomen van een of enkele zwerfende exemplaren is hierdoor niet op voorhand uit te sluiten. Er is geen sprake van essentieel leefgebied, gezien de beperkte waterkwaliteit van de direct omliggende watergangen. Om schade aan individuen te kunnen voorkomen, dienen enkele maatregelen te worden getroffen, waaronder

- a) het uitvoeren van grondwerkzaamheden in één richting
- b) eventuele werkzaamheden aan de houtwal uitvoeren buiten de overwinteringsperiode (buiten de periode oktober – eind maart).

- *Licht en niet beschermde soorten: de zorgplicht*

Er wordt een aantal licht beschermde soorten verwacht in het plangebied. Voor schade aan licht beschermde soorten geldt in principe een vrijstelling. De zorgplicht (zie Bijlage I) van de Ff-wet schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door voorafgaand aan de werkzaamheden vegetatie kort af te maaien zodat dekking voor kleine zoogdieren verdwijnt en zij zo bewogen worden ergens anders hun heil te zoeken.

4.3 Overzicht vervolgstappen

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (ongeveer tussen half maart en half juli), anders inschakelen ecologische begeleiding.
- **Vleermuizen:** beperken verlichting en zorgen voor behouden bestaande geleidende structuur (houtwal evt. in combinatie met de loods zelf).
- **Heikikker:** treffen mitigerende maatregelen om schade aan individuen te voorkomen.
- Licht beschermde soorten: naleven **zorgplicht**.

5. BRONNEN EN LITERATUUR

BügelHajema (2013). Bestemmingsplan buitengebied, plan MER Gemeente Achtkarspelen.

Bijkerk, W. & M. Brongers (2006). Inrichtingsplannen miedengebieden. A&Wrapport 835. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Veenwouden

Soortenstandaard Heikikker

www.telmee.nl

www.waarneming.nl

www.drloket.nl

www.synbiosis.alterra.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

BIJLAGE I. DE FLORA- EN FAUNAWET

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is de soortbescherming vastgelegd. Hiermee is ook de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. De volgende wetsartikelen- en bepalingen uit deze wet zijn, in het onderhavige geval, relevant:

Algemene zorgplicht

De zorgplicht (artikel 2) houdt in dat eenieder dient te voorkomen dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen heeft voor alle in het wild levende planten en dieren. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden. De zorgplicht geldt altijd en overal, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Bij overtreding zijn er overigens geen sancties.

Verbodsbepalingen

- Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
  - Artikelen 9 tot en met 12 verbieden het doden, verontrusten, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren, dan wel het beschadigen, vernielen, uithalen of verstoren van hun nesten, holen of andere voortplantings-, vaste rust- of verblijfsplaatsen.
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Omgaan met beschermde soorten

Op 23 februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 van de Flora- en faunawet in van kracht geworden. Voor het verkrijgen van vrijstellingen. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in **drie beschermingscategorieën** (Tabellen 1, 2 en 3). **Vogels** vallen hierbuiten en worden apart behandeld. Deze nieuwe indeling is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van de beschermde soorten in Nederland, waarbij ook beschermde soorten van de Europese Habitatrichtlijn zijn ingepast. Het betreft de volgende beschermingscategorieën ingedeeld in drie tabellen:

1. Tabel 1: Licht beschermde soorten:	vrijstelling
2. Tabel 2: Middelzwaar beschermde soorten:	gedragscode of ontheffing
3. Tabel 3: Zwaar beschermde soorten:	ontheffing

Tabel 1-soorten: Dit betreft een aantal licht beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht. Voor schade aan deze soorten geldt op voorhand een *vrijstelling*, mits bij ingrepen sprake is van bestendig beheer- en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als dit niet het geval is, moet er alsnog een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (de lichte toets).

Tabel 2 –soorten: Beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar kan worden gewerkt volgens een door het Ministerie goedgekeurde *gedragscode*. De gedragscode moet vermelden hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfsplaatsen wordt voorkomen of zoveel mogelijk wordt beperkt. Er moet *aantoonbaar* volgens een goedgekeurde *gedragscode* worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd dienen te worden.

Als er nog geen gedragscode is of niet volgens een gedragscode gewerkt wordt, moet bij overtreding van de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet alsnog een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan dient plaats te vinden, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt alleen getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist dat er inzicht

moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort in relatie tot de omliggende populaties. Als dit inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden. Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied noodzakelijk is. Daarnaast moet worden voldaan aan de zorgplicht

Tabel 3-soorten: Dit betreft de meest zwaar beschermde soorten (waaronder soorten die vermeld zijn in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn). Een ontheffingsaanvraag voor eventuele schade aan deze soorten wordt getoetst via een zogenaamde 'uitgebreide toets'. Voor het verkrijgen van een *ontheffing* moet aan vier criteria worden voldaan:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang
- 2) er is geen alternatief voor de ingreep
- 3) de ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort
- 4) er wordt voldaan aan zorgvuldig handelen (zie paragraaf 'Zorgvuldig handelen' hieronder).

Vogels

Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Voor vogels geldt tijdens het broedseizoen een algemene bescherming, waarbij het verboden is vogels en hun nesten in het broedseizoen te verstoren. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden, aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn.

Naast de bescherming tijdens het broedseizoen, is in 2009 voor vogels een aangepaste lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nestplaatsen jaarrond beschermd zijn. Dit betreft vogelsoorten die de nestplaats jaarrond gebruiken of soorten die jaarlijks terugkeren naar hetzelfde nest. De lijst met vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen bestaat uit vijf categorieën:

- 1) Nesten die, behalve tijdens het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
- 2) Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
- 3) Nesten van vogels, zijnde niet koloniebroeders, die elke broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
- 4) Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet tot nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
- 5) Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving ervan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De soorten uit categorie zijn niet onder alle omstandigheden jaarrond beschermd, maar vragen wel extra onderzoek. Middels een omgevingscheck zal voor deze soorten onderzocht moeten worden of voldoende alternatieve nestgelegenheid beschikbaar is. Ook kan sprake zijn van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die nesten van vogelsoorten uit deze categorie wel jaarrond beschermd maken.

Een ontheffingsaanvraag voor vogels wordt getoetst middels een 'uitgebreide' toets.

Zorgvuldig handelen

Zorgvuldig handelen (artikelen 2b, 2c, 2d en 16 c AMvB) is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd en gaat een stapje verder dan de zorgplicht. Niet zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een inspanning om te overzien wat de beoogde ingreep voor gevolgen kan hebben. Een initiatiefnemer moet altijd vooraf inventariseren welke beschermde (niet vrijgestelde) soorten aanwezig zijn in een gebied waar een ingreep wordt

gepland. Ook moet de initiatiefnemer in redelijkheid alles doen of juist laten om te voorkomen, of zoveel mogelijk beperken, dat de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. Een belangrijke eerste stap daartoe is bijvoorbeeld een juiste planning van de werkzaamheden, om te voorkomen dat dieren in de voortplantingstijd verstoord worden.